

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, 2013. június 24. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az emberölés büntette és más bűncselekmények miatt **az I. rendű vádlott ÉS TÁRSAI** ellen indított büntetőügyben a **Budapest Környéki Törvényszék** 2012. május 7. napján kihirdetett **20.B.131/2010/114.** számú ítéletének az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű vádlottakra vonatkozó részét **m e g v á l t o z t a t j a** az alábbiak szerint:

A II. és a III. rendű vádlottak élet elleni bűncselekményét a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő felbújtóként elkövetett emberölés büntettének **minősíti.**

A II. rendű vádlottat a hitelsértés vétsége (Btk. 330. §) miatt emelt vád alól

f e l m e n t i .

A II. rendű vádlott vonatkozásában a halmazati büntetésre utalást mellőzi.

A fegyház tartamát a II. rendű vádlott esetében 15 (tizenöt) évre, a III. rendű vádlott esetében 16 (tizenhat) évre **súlyosítja.**

Az I. rendű vádlottal szemben 10.000,- (tízezer) forintra vagyonelkobzást rendel el.

Az eljárás során 164/2009.bü. szám alatt lefoglalt bűnjeleket a Pest Megyei Bíróság (Budapest Környéki Törvényszék) Bny.251/2010. szám alatt kezeli.

Az 1. sorszám alatti 9 darab vérgyanús szennyeződés lefoglalását megszünteti és az 1., valamint 3., 6., 7., 8., 9., 10. alatti bűnjelek megsemmisítését rendeli el.

Az elsőfokú eljárásban felmerült összesen 1.439.045,- (egymillió-négyszázharminckilencezer-negyvenöt) forint bűnügyi költségből az I. rendű vádlottat 294.000,- (kettőszázkilencvennégyezer) forint, a II. rendű vádlottat 232.500,- (kettőszázharminckettőezer-ötszáz) forint, a III. rendű vádlottat 301.500,- (háromszázegyezer-ötszáz) forint, az I., II., III., IV. rendű vádlottakat egyetemlegesen

551.045,- (ötszázötvenegyezer-negyvenöt) forint bünygyi költség megfizetésére kötelezi, míg az állam terhén maradó bünygyi költségre vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az első fokú ítéletnek az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű vádlottakra vonatkozó részét helybenhagyja.

Az I., II., III. rendű vádlottak által az első fokú ítélet kihirdetésétől 2013. június 24. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

Kötelezi az I., II., III. rendű vádlottakat személyenként egyezően 13.760,- (tizenháromezer-hétszázhatvan) forint másodfokú eljárásban felmerült bünygyi költség megfizetésére felhívásra az állam javára.

Az ítélet ellen a II. rendű vádlott vonatkozásában nyomban bejelenthető fellebbezésnek van helye.

INDOKOLÁS:

A Budapest Környéki Törvényszék

Az I. rendű vádlottat a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő emberölés büntette miatt 15 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra,

A II. rendű vádlottat a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő felbújtóként elkövetett emberölés büntette, valamint a Btk. 330. §-a szerinti hitelsértés vétsége miatt halmazati büntetésül 13 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra,

A III. rendű vádlottat a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és b) pontja szerint minősülő felbújtóként elkövetett emberölés büntette, valamint a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés I. fordulata szerint minősülő felbújtóként elkövetett testi sértés büntette miatt halmazati büntetésül 14 év fegyházra és 10 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról, a bűnjelekről, az I. rendű vádlottat 225.000,- forint, a II. rendű vádlottat 169.500,- forint, a III. rendű vádlottat 238.500,- forint, a négy vádlottat (a IV. rendű terhelt

2.Bf.48/2013/20.

vonatkozásában az ítélet első fokon jogerőre emelkedett) egyetemlegesen 447.394,- forint bünygyi költség megfizetésére kötelezte, míg 282.500,- forintról azt állapította meg, hogy az az állam terhén marad.

Az első fokú ítélet ellen fellebbezést jelentett be:

- **az ügyész**, az I. rendű vádlott terhére, téves minősítés miatt, a Btk. 166. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott előre kiterveltség, mint minősítő körülmény megállapítása, a II. rendű és a III. rendű vádlott terhére a büntetés súlyosítása,

- **Az I. rendű, a II. rendű, a III. rendű vádlottak** - egyezően - megalapozatlanság miatt, a kiszabott büntetés enyhítése,

- **a vádlottak védői** - egyezően - megalapozatlanság és téves minősítés miatt, enyhítés végett.

A minősítés megváltoztatására irányuló fellebbezés az I. rendű vádlott védője részéről a súlyos testi sértés büntette minősített esetének, a II. rendű vádlott védője esetében a Btk. 170. § (4) bekezdése szerinti maradandó fogyatékkosságot okozó testi sértés büntettének, a III. rendű vádlott védője részéről pedig mindkét esetben szintén a Btk. 170. § (4) bekezdése szerinti felbújtóként, eshetőleges szándékkal elkövetett maradandó fogyatékkosságot okozó testi sértés büntettének megállapítására irányult.

A Pest Megyei Főügyészség NF.4121/2009/113. szám alatt fellebbezését kizárólag annak a II. rendű és a III. rendű vádlott terhére bejelentett, a büntetés súlyosítására irányuló részében indokolta meg. Ezen kívül indítványozta az első fokú ítélet tényállásának kiegészítését az élet elleni bűncselekmény előre kiterveltenkénti minősítését megalapozó tényekkel, továbbá azzal, hogy a Merkantil Bank Zrt. részére a sértett a törlesztőrészletet minden hónap 26. napjáig volt köteles megfizetni.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség Bf.931/2010/22. számú átiratában a vádlottak terhére bejelentett fellebbezést fenntartotta azzal, hogy indítványozta az I. rendű vádlott terhére az előre kiterveltség megállapítását, II., III. rendű vádlottakkal szemben a büntetés súlyosítását, a bűnjelekkel kapcsolatos rendelkezések helyesbítését. A tényállás kiegészítésére tett ügyészi indítvány mellett indítványozta a tényállás kiegészítését azzal is, hogy a sértett a bűncselekmény elkövetésekor hatvanhárom éves volt, huszonnégy évvel idősebb a II. rendű vádlottnál, valamint észrevételezte, hogy az első fokú ítélet 8. oldal 3. bekezdésének utolsó sora helyesen úgy hangzik, hogy „esténként rendszeresen nagyobb mennyiségű alkoholt fogyasztott” (nem esetenként).

A fellebbezési nyilvános ülésen az ügyész perbeszédében a vádlottak terhére bejelentett fellebbezést fenntartotta, azt kiegészítette. Az I. rendű vádlott esetében arra figyelemmel, hogy az I. rendű vádlott maga is bekapcsolódott a bűncselekmény tervezgetésébe, valamint a részesekre megállapított minősítésnek szükségképpen igazodnia kell a tettesi alapcselekményhez, indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az élet elleni bűncselekményt előre kitervelten elkövetettnek is minősítse. A tettesi magatartásra, a bűncselekmény többszörös minősülésére, az élet elleni bűncselekmények elszaporodottságára, és az általános megelőzés céljaira figyelemmel, álláspontja szerint az I. rendű vádlottal szemben határozott, de a büntetési tétel maximumához közeli tartamú szabadságvesztés kiszabása indokolt.

A III. rendű vádlott esetében indítványozta, hogy a másodfokú bíróság mellőzze a III. rendű vádlott bűnösségének megállapítását a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő testi sértés büntetében arra figyelemmel, hogy a IV. rendű vádlott vonatkozásában kifejtett felbújtói magatartása lényegében beleolvad az élet elleni bűncselekményre felbújtásba, annak ellenére, hogy a IV. rendű vádlott tudata valóban csak azt fogta át, hogy a sértettnek testi sértést fognak okozni. Az ügyészi álláspont szerint a III. rendű vádlott esetében, akinek a felbújtói magatartása két személy irányában valósult meg, de ugyanazon sértett sérelmére irányuló bűncselekmény elkövetésére, nem lehet eltérő tudattartalmat megállapítani még akkor sem, ha a felbújtott személyek cselekményei eltérően minősülnek. Egyebekben a II. rendű, a III. rendű és - a módosított fellebbezés szerint - I. rendű vádlott büntetésének súlyosítását indítványozta.

Az I. rendű vádlott a fellebbviteli főügyészségnek címzett, és a Fővárosi Ítéltáblára 2013. február 5. napján érkezett beadványában - továbbra is tagadva azt, hogy szándéka a sértett életének kioltására irányult - elfogultság miatt kizárás iránti indítványt terjesztett elő az első fokon eljáró bíró ellen.

A II. rendű vádlott fellebbezését írásban részletesen megindokolta. Ebben indítványozta a tanú1 és neje poligráfos vizsgálatát, valamint azt, hogy a másodfokú bíróság a tanu2 vallomását fogadja el bizonyítékként, míg a tanú3 és a tanú4 ezzel ellentétes vallomását mellőzze. Beadványában az ügy „nyomozati szakba való visszahelyezését kérte”, azaz fellebbezése tartalmilag az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

Az I. rendű vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen fenntartotta a minősítés megváltoztatására és a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezését. Részletesen indokolt perbeszédében kifejtette, hogy az I. rendű vádlott magatartása legfeljebb halált okozó testi sértés büntettének minősülhet. Ezért elsődlegesen azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű vádlott cselekményét a súlyos testi sértés büntette minősített esetei körében minősítse, és a kiszabott büntetést enyhítse. Másodlagos indítványként fenntartotta a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezését azzal, hogy az a bűnügyi költség mérséklésére is irányul.

A II. rendű vádlott védője elsődlegesen szintén azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a II. rendű vádlott élet elleni bűncselekményét a testi sértés súlyosabban minősülő eseteként értékelje és figyelemmel arra is, hogy a hitelsértés vétsége emellett csekély súlyú bűncselekmény, a kiszabott halmazati büntetést enyhítse. Másodsorban fenntartotta a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezését is.

A III. rendű vádlott védője részletesen indokolt fellebbezésében fenntartva a bűncselekmény minősítésének megváltoztatására irányuló fellebbezését, azt indítványozta, hogy a másodfokú bíróság a III. rendű vádlott cselekvőségét súlyos testi sértés büntetében állapítsa meg, egyúttal csatlakozott a fellebbviteli főügyészség indítványához a Btk. 170. § (4) bekezdése szerinti bűncselekményben való bűnösség megállapításának mellőzését illetően. Mindezekre is figyelemmel, a kiszabott büntetés enyhítésére tett indítványt.

Az I. rendű vádlott a nyilvános ülésen csatlakozott védője által elmondottakhoz.

A III. rendű vádlott egyetértve védője által elmondottakkal, arra hivatkozott, hogy csupán 20 napja ismerte a sértettet, a temetésére is elment, mely körülményekből szerinte az következik, hogy nem volt oka arra, hogy a sértett életére törjön.

A másodfokú bíróság kizárólag az ügyész által bejelentett fellebbezést, annak a II. rendű és a III. rendű vádlott büntetésének súlyosítására irányuló részében ítélte alaposnak.

A másodfokú bíróság a Be. 348. § (1) bekezdése szerint eljárva - a Be. 349. § (1) bekezdésében írt korlátok között - a fellebbezésekkel megtámadott ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírált. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást lényeges, hatályon kívül helyezési okot jelentő eljárási szabálysértés nélkül folytatta le.

Az elsőfokú bíróság egy intézkedéssel tűzte ki az első tárgyalás határnapjait 2011. június 27., június 30. és 2011. október 17. napjaira (51. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv). A tárgyalást ekkor elnapolta azzal, hogy hivatalból tűz új határnapot. A következő tárgyalást 2011. november 28. napján tartotta (78. sorszámú tárgyalási

jegyzőkönyv). Ezt a tárgyalást is bizonyítás kiegészítése végett napolta el azzal, hogy hivatalból tűz új hatánapot.

A következő tárgyalást 2012. február 9. napján tartotta meg, amelyen a Be. 287. § (3) és (4) bekezdéseire figyelemmel a tárgyalás anyagának ismertetésével részben megismételte a korábbi tárgyalást, mert a tanács összetételében változás történt. A tárgyalást 2012. április 23., május 3. és 7. napjára napolta el.

Az elsőfokú bíróság részben figyelmen kívül hagyta a 2011. július 13. napjától hatályos törvényi rendelkezéseket, amelyek a Be. XXVIII/A. Fejezetében szabályozott kiemelt jelentőségű ügyek eljárási szabályaira vonatkoznak. Bár a tanúk kihallgatásánál eleget tett a Be. 554/N. §-ban írt kihallgatási sorrendnek, a 2012. február 9-i (100. sorszámú jegyzőkönyv) tárgyalásnak 2012. április 23. napjára történő elnapolásával megsértette a Be. akkor hatályban volt 554/L. § (1) bekezdésében írt rendelkezését. Eszerint: elnapolás esetében a tárgyalás folytatásának napját ki kell tűzni, kivéve - ha az elnapolás okára tekintettel - kétséges, hogy a tárgyalást két hónapon belül folytatni lehet (2012. július 24. napjától a tárgyalási időköz három hónapra emelkedett). Az elsőfokú eljárás idején hatályban volt törvényi rendelkezések szerint (Be. 554/L. § (2) bekezdés) a tárgyalást két hónapon belül ismétlés nélkül lehet folytatni, ha a tanács összetételében nem történt változás; egyébként a tárgyalást előről kell kezdeni. Az iratok szerint az elsőfokú bíróság a 2012. február 9. napján tartott tárgyaláson a tanács összetételének megváltozása miatt az eljárást a korábban már megtartott tárgyalások anyagának részbeni ismertetésével megismételte. Így ismertette a vádiratot, a 33. sorszámú végzését, a II. rendű vádlottal szemben kiadott elfogatóparancsot, az ügyészi indítványt arra, hogy a bíróság a tárgyalást a II. rendű vádlott távollétében tartsa meg, az I. rendű vádlott erkölcsi bizonyítványát, tárgyalási- és nyomozati vallomásait. A következő tárgyaláson, 2012. április 23. napján az időközben elfogott és előzetes letartóztatásba helyezett II. rendű vádlott jelenlétére figyelemmel ismertette a vádiratot és a 33. sorszám alatti végzését, majd az ügyész kihallgatta a II. rendű vádlottat. Az ezen a tárgyaláson, majd a 2012. május 3. napján tartott tárgyaláson foganatosított tanúkihallgatásokat követően az elsőfokú bíróság a korábbi tárgyalás teljes anyagát ismertette.

A 97. számú BK vélemény szerint a Be. 287. § (3) bekezdésében írt „ismétlés” és az „előről kezdés” egymás szinonimája, azaz a tárgyalás anyagának ismertetésével is megismételhető a tárgyalás akkor is, ha azt a bíróság hat hónapon belül, de megváltozott tanácsban, és akkor is, ha azt hat hónapon túl, 2.Bf.48/2013/20.

akár a korábbi összetételű tanácsban folytatja. A Be. 554/L. §, a Be. 287. § (2), (3) és (4) bekezdése helyébe lépő különös szabály. A Be. 554/L. § (2) bekezdése alapján előről kell kezdeni a tárgyalást, ha azt a bíróság két hónapon (jelenleg három

hónapon) túl folytatja, függetlenül a tanács összetételétől, és abban az esetben is, ha az újabb tárgyalást két (jelenleg három) hónapon belül tartja, de megváltozott tanács összetételben. A Be. 554/L. § (3) bekezdése szerint a tárgyalás anyagának ismertetésével akkor ismételhető meg a tárgyalás, ha azt a bíróság két (jelenleg három) hónapon belül változatlan tanács összetételben folytatja. A törvényi szövegezésből az következne, hogy a tárgyalási időköz túllépésekor azonos tanács esetén is előlről kellene kezdeni a tárgyalást. A 97. BK vélemény azonban e körben arra mutat rá, hogy a Be. 554/A. §-a alapján, mely szerint „kiemelt jelentőségű ügyben történő eljárás esetén e törvény rendelkezéseit az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni”, a többen a kevesebb elve alapján a külön eljárásban helye van a tárgyalás anyagának ismertetésével való megismétlésnek akkor is, ha erre a két hónapot meghaladó időtúllépés ad okot. Mindezekből az következik, hogy bár az elsőfokú bíróság a 2012. február 9-én tartott tárgyalásnak 2012. április 23-ra történt elnapolásával megsértette a Be. 554/L. § (1) bekezdését, ezt az eljárási szabálysértést orvosolta a 2012. április 23. és május 3. napján tartott tárgyaláson a korábbi tárgyalás teljes anyagának ismertetésével.

Rámutat az ítéletábra, hogy a már hivatkozott 97. BK vélemény alapján az elsőfokú bíróságnak pervezető végzésben kellett volna megállapítania azt, hogy az ügy 2011. július 13-tól kiemelt jelentőségű ügynek minősül. Ennek elmulasztása azonban nem tekinthető lényeges eljárási szabálysértésnek, annak az ügy érdemi elbírálására nincs kihatása.

Itt jegyzi meg a másodfokú bíróság, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy dr. Eperjessy István igazságügyi orvosszakértő kirendelésére a nyomozás során tévesen került sor. Az iratok szerint a szakértőnek - többek között - arra kellett választ adnia, hogy mitől származhattak a sértett nyakán lévő sérülések, az keletkezhetett-e sokkolótól, a sérülések járhattak-e bő vérzéssel, és azt milyen fizikai erőfelfejtással hozhatták létre. Nem vitás, hogy a szakértői vélemény első kiegészítésében a 9. kérdés a halál okára vonatkozott, ez azonban nem indokolja a teljes és összes dr. Eperjessy István által készített szakértői vélemény kirekesztését. Kizárólag az e kérdésre adott válasz mellőzendő (dr. Eperjessy István által a nyomozás során előterjesztett szakértői vélemények nyomozati iratok I. kötet 225-230., 245-254. és 265. oldal). Az elsőfokú bíróság az általa fennforogni vélt eljárási szabálysértést akként korrigálta, hogy dr. Eperjessy Istvánt és dr. Lászik Andrászt szakértőként rendelte ki a sértett sérüléseire és halálának okára vonatkozóan. A közös szakértői vélemény lényegében magában foglalja Eperjessy István önállóan előterjesztett szakértői véleményeinek megállapításait is.

Egyebekben az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a szükséges és lehetséges körben lefolytatta. Ügyfelderítési kötelezettségének eleget téve beszerezte mindazokat a bizonyítékokat, amelyek a megalapozott tényállás megállapításához szükségesek

voltak. A rendelkezésére álló valamennyi bizonyítékot egyenként és összességükben is körültekintően megvizsgálta. Így a személyi bizonyítékokon, azaz a vádlotti és tanúvallomásokon kívül figyelemmel volt az okirati bizonyítékokra, azaz a helyszíni szemle adataira, valamint a sértettéről és a vádlottakról készült igazságügyi orvos-, elmeorvos- és pszichiátriai szakértői véleményekre. Részletes és meggyőző indokát adta annak, hogy a vádlotti tagadó vallomásokkal szemben, melyek szerint nem állt szándékukban a sértett életének kioltása, miért az egyéb bizonyítékokkal, így különösen a sértettéről készült igazságügyi orvosszakértői véleménnyel is alátámasztott terhelő vallomásokat fogadta el.

A bizonyítékok okszerű és logikus mérlegelésén alapuló tényállása megalapozott, amit a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja szerint eljárva az iratok alapján kizárólag azzal tartott szükségesnek kiegészíteni, hogy a sértett 1946-ban született, a 8. oldal 1. bekezdését pedig akként helyesbítette, hogy a Merkantil Bank Zrt. sértettnek minden hónap 26. napjáig kellett az esedékes részletet megfizetni.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása hiánytalan, azt az előbb írt kiegészítéssel, illetve helyesbítéssel a másodfokú bíróság határozatának alapjául elfogadta. A megalapozott tényállásra figyelemmel az ítéletábra további bizonyítás felvételét nem tartotta szükségesnek. A II. rendű vádlottnak a tanúk poligráfós vizsgálatának elrendelésére irányuló indítványa ezért alaptalan. Megjegyzendő, hogy kiemelt jelentőségű ügyekben a Be. 554/E. §-a alapján a tanú vallomásának poligráfós vizsgálata is csak a tanú beleegyezésével történhet. Ilyen vizsgálat elvégzése a Be. 182.§.(2) bekezdésére és a Be. 554/A §-ára figyelemmel a bírósági eljárásban legalábbis nem célszerű. A poligráfós vizsgálat eredménye egyébként is csak az egyéb bizonyítékokkal egybevetve vehető figyelembe.

Mindezekre figyelemmel sem eljárási szabálysértés, sem megalapozatlanság miatt nem volt ok az első fokú ítélet hatályon kívül helyezésére, ezért a II. rendű vádlott erre irányuló fellebbezését is alaptalannak tartotta a másodfokú bíróság.

Az eljárás adatai nem támasztották alá az I. rendű vádlottnak az első fokon eljárt bíró ellen benyújtott elfogultsági kifogását sem.

A megalapozott tényállásból az elsőfokú bíróság helyesen következtetett az élet-, illetve testi épség elleni bűncselekményeket illetően a vádlottak 2.Bf.48/2013/20.

bűnösségére, a II. és a III. rendű vádlott élet elleni bűncselekménye minősítése azonban részben, míg a II. rendű vádlott bűnösségének megállapítása hitelsértés vétségében a később kifejtendők szerint egészében téves volt.

Az élet elleni bűncselekmény helyett minősített testi sértés büntettének megállapítására irányuló védelmi fellebbezések a bizonyítékok mérlegelését

támadták. Azt sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem fogadta el a vádlottak azon vallomását, mely szerint a sértettnek kizárólag kéz- és lábtörést akartak okozni, a tolószékbe juttatás is legfeljebb maradandó fogyatékoságot eredményező testi sértés okozására irányult.

E vádlotti védekezésekkel szemben az elsőfokú bíróság a tanúl következetes vallomását fogadta el bizonyítékként. Az elsőfokú bíróság a tanú esetében külön bizonyítást vett fel arra vonatkozóan is, hogy feltárja azt a pszichés folyamatot, amelyen a tanú keresztülment, mielőtt a hatóság előtt feltárta a bűncselekménnyel kapcsolatban általa tudottakat. Ezáltal az elsőfokú bíróság lényegében a tanú szavahihetőségére is bizonyítást vett fel, amikor tanú5öt tanúként kihallgatta. (A II. rendű vádlottnak a tanú poligráfós vizsgálatára tett indítványa tehát ez okból is alaptalan.) A tanú megerősítette a tanúl által előadottakat. A tanúl következetesen vallotta, hogy jelenlétében az I. rendű vádlott akként nyilatkozott, hogy ő csak úgy tudja leütni a sértettet, hogy meg is haljon. Emiatt, valamint azért, mert a II. rendű vádlott is úgy nyilatkozott, hogy nem baj, ha a sértett meghal, tanúl nem vállalta a bűncselekményben való részvételt.

A tanúként kihallgatott tanú3 vallomása is bizonyítékkul szolgált arra, hogy a II. rendű vádlott ha kifejezetten nem is kívánta a sértett halálát, de közömbös maradt iránta. Szavahihetőségével kapcsolatban nem merült fel aggály, így nincs rá indok, hogy akár az ő, akár tanú4 vallomását mellőzze a bíróság.

Az I. rendű vádlott előbb hivatkozott kijelentése ellenére sem vonta vissza a megbízatást sem a II. rendű, sem a III. rendű vádlott.

Ezért az elsőfokú bíróság helyesen vonta le azt a jogi következtetést, hogy a vádlottak tudattartalma eshetőlegesen a sértett életének kioltására is kiterjedt. Nem kívánták azt, hogy a sértett a bántalmazásba belehaljon, de belenyugodtak annak lehetőségébe is. Ezért szándékuk nem a testi sértés valamelyik minősített esetének egyenes szándékkal történő elkövetésére irányult, hanem eshetőleges szándékuk átfogta a sértett halála bekövetkezésének a lehetőségét is.

Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy az I. rendű vádlott eredeti szándéka a sértett lehetséges halálát illetően még eshetőleges volt. Ezt egyértelműen alátámasztja az a kijelentése, hogy a sértettet csak úgy tudja megütni, hogy abba belehal. Alaptalan az a védelmi érvelés, mely szerint a vádlottat a sértett halála bekövetkezésében csak gondatlanság terheli, ezért cselekménye legfeljebb halált okozó testi sértés büntetnének minősül. A tudatos gondatlanság (luxuria) és az eshetőleges szándék az akarati-, érzelmi oldalukat illetően különböznek egymástól. A tudati oldaluk lényegében megegyezik: az elkövető mindkét esetben tisztában van a bűncselekményt jelentő úgynevezett objektív tényállási elemekkel (tények tudata) és

cselekménye társadalomra veszélyességével. Az akarat-, érzelmi oldal különbözősége határolja el egymástól a bűnösség e két formáját: a tudatos gondatlanságnál az elkövető a tények ismeretében könnyelműen bíz a lehetséges következmények elmaradásában, míg az eshetőleges szándéknál eziránt közömbös marad. Csak arról mondható el, hogy könnyelműen bízott a következmény elmaradásában, akinek ez a bizakodása nem volt teljesen alaptalan, hanem azt valamilyen konkrét körülményre (saját képességeire, tapasztalataira, ügyességére, vagy valamilyen rajta kívüli konkrét körülmény megakadályozó szerepére) alapította. Ellenkező esetben ugyanis az elmaradás iránti pusztán megalapozatlan vágyakozás már nem könnyelműség, hanem belenyugvás, és mint ilyen, az eshetőleges szándék megállapításához nyújt alapot. Az I. rendű vádlott kijelentése tehát azt jelentette, hogy nem képes úgy megütni a sértettet, hogy neki kisebb sérülése keletkezzen, előfordulhat, hogy a sértett az ütésébe belehal. Ez részéről a bűncselekmény elvállalásakor eshetőleges szándékot jelentett. Mint ahogy az előzőekben már rámutatott az ítélőtábla, a II. és a III. rendű vádlott e kijelentés ismeretében sem vonta vissza a megbízatást, ezért az ő szándékuk is eshetőlegesen kiterjedt a sértett halálára.

Helyesen állapította meg azt is az elsőfokú bíróság, hogy a bűncselekmény elkövetése során azonban ez az eshetőleges szándék megváltozott, megerősödött és az I. rendű vádlott szándéka a bántalmazás során már kifejezetten a sértett életének kioltására irányult. Az alkalmazott eszköz (vascső), a megtámadott testrész (kifejezetten és kizárólag csak a sértett feje), az ütések ereje, az okozott sérülések mértéke ezt egyértelműen bizonyítják. Az I. rendű vádlott még akkor sem hagyott fel a sértett bántalmazásával, amikor az már az első ütése következtében a földre került, hiszen a sértettet - saját vallomása szerint - még ekkor is kétszer fejbe ütötte.

Tévedett azonban az elsőfokú bíróság, amikor a II. rendű és a III. rendű vádlott élet elleni bűncselekményét előre kitervelten elkövetettnek is minősítette. Ítéletének indokolásában (47. oldal és 48. oldal 1. bekezdés) helyesen állapította meg, hogy a II. és a III. rendű vádlott eshetőleges szándéka terjed ki a sértett életének kioltására. A 15. számú Irányelv II/1. pontja 2.Bf.48/2013/20.

szerint az előre kiterveltséget a tervszerű és céltudatos magatartás jellemzi. Az ölésre irányuló céltudatos törekvés az egyenes szándék meglétét tételezi fel. Az előre kitervelten elkövetés megállapítása kizárt, ha az elkövető ölési szándéka eshetőleges.

Nem vitás, hogy a II. és a III. rendű vádlott részletes tervet dolgozott ki arra, hogy miként kell kicsalogatni a sértettet a házból, őt az I. rendű vádlott hogyan támadja meg, majd a bántalmazás után II. és III. rendű vádlott miként kelti annak látszatát, hogy keresik a sértettet, és az is tény, hogy megállapodásuk arra is kiterjedt, a rendőrségi kihallgatásukkor kire tereljék a gyanút. Ez egyértelműen az előre

kiterveltség jegyeit hordozza, de a szándék eshetőlegességére figyelemmel ez a minősítő körülmény nem állapítható meg terhükre.

Az I. rendű vádlottnál sem áll fenn ez a minősítő körülmény, hiszen amikor a tervezgetésben részt vett, még az ő szándéka is csak eshetőlegesen terjedt ki a sértett halálára. Ezért az ítélőtábla alaptalannak tartotta az ügyészi fellebbezés azon részét, mely az I. rendű vádlott terhére az előre kitervelten elkövetés, mint minősítő körülmény megállapítására irányult.

A kifejtettekből viszont az is következik, hogy a másodfokú bíróság a II. és a III. rendű vádlott esetében mellőzte e minősítő körülmény megállapítását, és élet elleni bűncselekményüket a Btk. 166. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő, a Btk. 21. § (1) bekezdése alapján felbújtóként elkövetett emberölés büntettének minősítette.

A már hivatkozott 15. számú Irányelv II/2. pontja szerint a nyereségvágyból elkövetett emberölés esetén az elkövetés indoka és a célzat összefonódik. A nyereségvágy a célzatot és az indító okot is magába foglalja. Ezért ez a cselekmény eshetőleges szándékkal is megvalósítható. Az I. rendű vádlott az irányadó tényállás szerint 10.000,- forintot kapott a bűncselekmény elkövetéséért, és erre a nyereségvágyból elkövetett emberölésre bírta rá őt a II., valamint a III. rendű vádlott.

A másodfokú bíróság nem osztotta azt az ügyészi álláspontot sem, amelyik a III. rendű vádlott esetében a Btk. 170. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés 1. fordulata szerint minősülő felbújtóként elkövetett testi sértés büntette megállapításának mellőzésére irányult. A III. rendű vádlott cselekményei ugyanis elkülönülnek egymástól. Két önálló tevékenységet fejtett ki a III. rendű vádlott akkor, amikor először az I. rendű vádlottat anyagi haszon ellenében beszervezte, hogy verje meg a sértettet. Ezután kereste meg testvérét, a IV. rendű elítéltet, akit rábírt arra, hogy a sértettet csalogassa ki a házából. Neki a III. rendű vádlott azt állította, hogy a sértettet csak megverni akarják. Az irányadó tényállás alapján a IV. rendű terhelt nem tudta, hogy a bántalmazás a sértett halálával is végződhet. Mindezekre, azaz a két bűnkapcsolatra is figyelemmel, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a III. rendű vádlott bűnösségét két bűncselekményben és szabott ki vele szemben halmazati büntetést.

Tévedett azonban, amikor a II. rendű vádlott bűnösségét a Btk. 330. §-a szerinti hitelsértés vétségében is megállapította. A hitelsértés vétségét az követi el, aki a hitel fedezetét egészben vagy részben elvonja, vagy a hitelezőnek a fedezetből való kielégítését más módon megghiúsítja. A hitelsértés alanya elkövetőként csak az lehet, akit a szerződés alapján a fedezet nyújtása terhel (elektronikus nagy kommentár). A hitelsértés elkövetője nem feltétlenül azonos a hitelt igénybe vevővel, e tekintetben a

hitelszerződés az irányadó, amely más személyt is kötelezhet a követelés kielégítésére (dr. Nagy Ferenc szerkesztette, A magyar büntetőjog különös része tankönyv 2009.).

A rendelkezésre álló iratok (nyomozati iratok IV. kötet) szerint a Merkantil Bank Zrt.-vel kizárólag a sértett állt szerződéses viszonyban. Ezért e bűncselekménynek a II. rendű vádlott nem lehet az elkövetője. Az ítéletábra vizsgálta azt is, hogy a II. rendű vádlott cselekvősege valamely más bűncselekmény törvényi tényállásába illeszkedik-e. Az irányadó tényállás szerint a II. rendű vádlott a személygépkocsit 50.000,- forint kölcsön ellenében zálogba adta. Ez a magatartása nem elegendő annak megállapítására, hogy a II. rendű vádlott a személygépkocsit el akarta tulajdonítani (meg nem cáfolt védekezése szerint és ezt a banknak küldött kérelmei is alátámasztják, a lízingdíjakat a későbbiekben fizetni akarta). Ezért terhére sem a Btk. 316. §-a szerinti lopás, sem a Btk. 322. § (1) bekezdése szerinti kifosztás büntette nem állapítható meg. A személygépkocsi nem volt rábízva, ezért magatartása a Btk. 317. §-a szerinti sikkasztás törvényi tényállását sem valósítja meg. A tanú6, aki a bűncselekmény elkövetése után használta is az autót, tisztában volt annak tulajdonjogi helyzetével. A zálogba-vevő kézhez kapta a személygépkocsi forgalmi engedélyét is, amiből szintén egyértelműen megállapítható volt, hogy annak tulajdonosa a sértett, és a gépjármű opcióval terhelt. Ezért ezeket a személyeket a gépkocsi tulajdonjogával kapcsolatosan a II. rendű vádlott nem ejtette tévedésbe, így terhére a Btk. 318. § (1) bekezdése szerinti csalás bűncselekménye sem állapítható meg.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság a II. rendű vádlottat az ellene a Btk. 330. §-a szerint minősülő hitelsértés vétsége miatt emelt vád alól, a Be. 6. § (3) bekezdés a) pont 1. fordulata alapján, a Be. 331. § (1) bekezdése szerint eljárva, bűncselekmény hiányában felmentette.

2.Bf.48/2013/20.

E rendelkezésből következik, hogy a II. rendű vádlott esetében a halmazati büntetésre utalást mellőzte.

Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a Btk. 2. § -a alapján a vádlottakra kedvezőbb a bűncselekmények elkövetésekor hatályban volt törvényi rendelkezések alkalmazása. Saját álláspontjához képest azonban tévedett, amikor a II. rendű vádlott esetében kizárólag az élet elleni bűncselekmény elkövetési időpontját vette figyelembe. Az általa megállapított tényállás szerint a II. rendű vádlott a hitelsértés vétségét 2009. novemberében követte el, tehát a II. rendű vádlott esetében

ezt kellett volna elkövetési időpontnak tekinteni. 2009. novemberében az élet elleni bűncselekményt a törvény már 10-20 évig, illetve életfogytig tartó szabadságvesztéssel rendelte büntetni. A felmentő rendelkezésre figyelemmel azonban mind a három vádlott esetében az elkövetési időpont 2009. május 24. napja. Az ekkor hatályban volt törvényi rendelkezések összességükben kedvezőbbek az elbíráláskor hatályban lévőknél, ezért a Btk. 2. §-a alapján a másodfokú bíróság azt alkalmazta.

A bűnösségi körülmények kiegészítésre, illetve helyesbítésre szorultak.

A II. rendű és a III. rendű vádlott esetében az elsőfokú bíróság tévesen értékelte súlyosító körülményként a halmazatot. Az elsőfokú bíróság által is idézett Btk. 85. § (3) bekezdése úgynevezett kerettágító rendelkezést tartalmaz, ezért két bűncselekmény halmazata esetén annak súlyosítókénti értékelése a kétszeres értékelés tilalmába ütközik. A II. rendű vádlott esetében a felmentő rendelkezésre figyelemmel a halmazat szóba sem jöhet, a III. rendű vádlott esetében a halmazatot, mint súlyosító körülményt az előbb írtakra figyelemmel mellőzte a másodfokú bíróság. Ugyanezen vádlottak esetében a minősítés megváltoztatására tekintettel mellőzte a másodfokú bíróság az élet elleni bűncselekmény kétszeres minősülésének súlyosító körülménykénti értékelését. I., II., III. rendű vádlottnál további súlyosító körülmény az élet elleni bűncselekmények elszaporodottsága, valamint az, hogy cselekményüket minden lényeges részletre kiterjedően megtervezték, előzetes megállapodásuk még a bűncselekményt követő magatartásukra is kiterjedt. A II. rendű vádlott esetében további nyomatékos súlyosító körülmény, hogy a bűncselekményt hozzátartozója sérelmére követte el.

Az I. rendű vádlottnál a bűnösségére is kiterjedő beismerő vallomás az enyhítő körülmény, valamennyi vádlott esetében további enyhítő körülmény az időmúlás és az, hogy hosszú ideje állnak büntetőeljárás hatálya alatt.

Az I. és a II. rendű vádlottal szemben kiszabható büntetési tartam 10-15 évig, a III. rendű vádlott esetében 10-től egy nap híján 20 évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés.

Az ítéletábra osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabása egyik vádlottal szemben sem indokolt.

Az I. rendű vádlott szabadságvesztésének tartamát a határozott tartam maximumában állapította meg. (Ezért alaptalan az a főügyészségi indítvány, amely a szabadságvesztés határozott, de maximumhoz közeli tartamú súlyosítására irányult.) A bűncselekmény tárgyi súlyára, elkövetési módjára, indítékára tekintettel, az ítéletábra ezt a büntetést arányosnak találta, nem látott indokot se annak enyhítésére, sem pedig határozatlan tartamú szabadságvesztésre való súlyosítására.

A II. rendű vádlott esetében azonban nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy a bűncselekmény elkövetésére döntően az ő rábírása folytán került sor. A Btk. 21. § (3) bekezdése szerint a részesekre is a tettesekre megállapított büntetési tételt kell alkalmazni. A felbújtóval szemben azonban súlyosabb büntetés kiszabása is indokolt lehet. A II. rendű vádlott nélkül ez a cselekmény nem jött volna létre. Ő volt az, aki tervébe több személyt is bevont, és még akkor sem lépett vissza, amikor tudta, hogy az általa felbérelt személy akár a sértett halálát is okozhatja. Nem foghat helyt a II. rendű vádlott azon védekezése, hogy más körülmények között nem tudott volna a sértettől elköltözni, hiszen ezt korábban már megtette. Anyagi jóléte a sértettől függött, mégis meg akart szabadulni tőle. Ezért - a felmentő rendelkezés ellenére is - az ítéletábra a II. rendű vádlott büntetését a rendelkező részben írtak szerint súlyosította.

A III. rendű vádlott két személyt is rábírt a bűncselekmény elkövetésében való részvételre, az irányadó tényállás szerint lényegében ő volt az, aki mindent megtett annak érdekében, hogy a II. rendű vádlott szándéka teljesüljön. Ezért az ítéletábra a III. rendű vádlott büntetését a Btk. 85. § (1) - (3) bekezdése alapján halmazati büntetésként a súlyosabb élet elleni bűncselekményre megállapított törvényi maximumot némileg meghaladó mértékre súlyosította.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság pontatlanul jelölte meg a fegyházfokozat jogszabályi alapját, mert az helyesen a Btk. 42. § (2) bekezdés b/2. pontja, ezért ezt a másodfokú bíróság helyesbítette.

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű vádlott a bűncselekmény elkövetéséért 10.000,- forintot kapott. A Btk. 77/B. § (1) bekezdés a) pontja alapján vagyonelkobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből 2.Bf.48/2013/20.

eredő vagyona, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetése során, vagy azzal összefüggésben szerzett. Ezért a másodfokú bíróság az I. rendű vádlottal szemben 10.000,- forintra vagyonelkobzást rendelt el.

Az elsőfokú bíróság a bűnjellekkel kapcsolatosan a nyomozási irat számát tüntette fel, holott a bírósági iratok 13. sorszáma alatt található bűnjeljegyzék szerint azokat a Pest Megyei Bíróság (Budapest Környéki Törvényszék) Bny.251/2010. szám alatt kezeli. A sértett hozzátartozóinak kiadni rendelt ruházatot a sértettől a kórházban foglalta le a nyomozó hatóság, míg a szemüveget a bűncselekmény elkövetési helyszínén találták. A ruházat vérrel szennyezett, azt hosszú ideje lezárva tárolják, azokra a sértetti hozzátartozók kifejezett igényt nem jelentettek be, a ruházat állapota, a tárolás módja és ideje miatt fennáll a fertőzés veszélye. A kilenc darab vérgyanús szennyeződésre sincs a továbbiakban szükség. Ezért a másodfokú bíróság a Be. 155. § (1) bekezdése

alapján a kilenc darab vérgyanús szennyeződés lefoglalását megszüntette és azok, valamint a 3., 6., 7., 8., 9., 10. tételszám alatti bűnjelek megsemmisítését rendelte el ugyanezen szakasz (8) bekezdése alapján.

A bűnügyi költségre kötelező rendelkezések is helyesbítésre szorultak: számítási hiba folytán az iratokba bejegyzett bűnügyi költség összege és az ítéletben írt költségek összege nem egyezett. Azt az ítéletábra a korábbiakban már kifejtette, miért nem osztotta az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint dr. Eperjessy István kirendelésére a nyomozás során tévesen került sor. Nem értett egyet azonban azzal sem a másodfokú bíróság, hogy a vádlottak nem kötelezhetők annak a bűnügyi költségnek a viselésére, amely a tárgyalás megismétlésével kapcsolatosan merült fel. Ilyen rendelkezést a büntetőeljárás törvény csak a hatályon kívül helyezés, vagy az Alkotmánybíróság általi megsemmisítés folytán megismételt eljárásra vonatkozóan tartalmaz (Be. 403. § (5) bekezdés). A bűncselekmény tárgyi súlyára tekintettel sem mondható az eljárás során felmerült bűnügyi költség összege eltúlzottnak. Ezért az ítéletábra a rendelkező részben írtak szerint kötelezte a vádlottakat az elsőfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viselésére.

A kifejtettekből következik, hogy a másodfokú bíróság kizárólag az ügyészi fellebbezést ítélte részben alaposnak, de az első fokú ítélet fellebbezésekkel megtámadott részét hivatalból is felülbírálván, azt a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, egyebekben a Be. 371. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I., a II. és a III. rendű vádlottak által az első fokú ítélet kihirdetésétől 2013. június 24. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt a Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése alapján számította be a kiszabott szabadságvesztésbe.

A vádlottakat a Be. 381. § (1) bekezdése alapján - figyelemmel a Be. 338. § (1) bekezdésére is - kötelezte a másodfokú eljárásban a személyüket illetően felmerült bűnügyi költség viselésére.

Az ítélet ellen a Be. 386. § (1) bekezdés c) pont 1. fordulata alapján a II. rendű vádlott vonatkozásában az ügyész és a II. rendű vádlott védője által nyomban, míg a II. rendű vádlott esetében a kézbesítéstől számított 8 napon belül bejelenthető fellebbezésnek van helye.

Budapest, 2013. június 24. napján

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke

Dr. Cserháti Ágota sk.
a tanács tagja, előadó

Sefta Márta dr. sk.
a tanács tagja

A Fővárosi Ítéltábla 2.Bf.48/2013/20. számú ítéletének az I. rendű, a III. rendű vádlottra, a II. rendű vádlott felmentésére vonatkozó, és a Budapest Környéki Törvényszék 20.B.131/2010/114. számú ítéletének az I. rendű és a III. rendű vádlottra vonatkozó, és jelen ítélettel meg nem változtatott része 2013. június 24. napján jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2013. június 24. napján

Gyurisné dr. Komlóssy Éva sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
tisztviselő